

SLOVENSKA BESEDA

Uredništvo: Dal-
matinova 8 - Upra-
va: Selenburgova
7/II - Naročnina:
Letno 40 Din, pol-
letno 20 Din, čet-
letno 10 Din - Če-
kovni račun 17.152
Izhaja vsak petek

ŠTEVILKA 20

V LJUBLJANI, 13. MAJA 1938

LETNIK II.

Vlasta Tancig, Ljubljana:

Ženska volilna pravica

Ob zaključku te zanimive ankete
bomo prinesli ponovno poročilo

Naš vodilni ženski list «Ženski svet» je v februarju mesecu raz-
pisal anketo o ženski volilni pravici. Sedaj priobčujemo odgovore, ki
jih uredništvo objavlja «ne glede na to, ali se z njimi strinja ali ne».

Težko je človeku, ko prebira te odgovore. Vsi odločno zahtevajo
volilno pravico, torej enakosti tudi v pravicah, ne le v dolžnostih.
In med vrstami se razkriva težko življenje naše žene, njene skrbi in
težave, in tiho upanje (o, da bi ne ostalo neizpolnjeno!), da bo vsemu
temu boljše, ko bo naša žena dobila tudi politične pravice, ki ji kot
državljanke gredo.

Tu so misli, ki se ne more kar tako mimo njih, in ki bi ne
smeli mimo njih «odločujoči faktorji», to se pravi
točneje: «odločujoči gospodje».

Tako piše neka žena: «Nesmiselno je, da sme vsak moški, tudi
sleheri analfabet in pijanec, soodločati v gospodarski, prosvetni
itd. politiki v naši državi. Žena pa kljub temu, da ima morda tudi
višje študije in se udeležuje v javnem življenju ter pri tem morda
kaže velike sposobnosti, nima pravice, da bi smela z volilnim gla-
som podpreti ono strujo, ki ji je dobrobit celote več, kot stranka.»

In druga: «Da bi pa ženske iznašale še bolj umazana sredstva,
kakor se jih v politični borbi poslužujejo moški, in da bi se poslu-
ževale med debatami revolverjev in podobnih argumentov, se mi
ne zdi verjetno.»

Ali: «Nujno je, da se socialni in pravni položaj žene izboljša.»
In še: «Če bi žene imele volilno pravico, bi tudi imele svoje kan-
didatkinje (poslanke, op. dopisnice) v parlamentu. Te žene bi gotovo
bolj resno gledale na socialna vprašanja žene. Služkinje bi prej
prišle do novega poselskega reda. Dekleta bi dobila prepotrebno
šolo. Dobile bi zaščito nezakonske matere. Prostitutkam bi dali
dela. Odpadlo bi to njih večno romanje iz zapora na cesto.»

Žene iz delavskih vrst so napisale sledeče: «Ravno žena je tista,
ki najbolj čuti pomanjkanje sredstev za prehrano družine... Imamo
že desetletja zakon o dečjih zavetiščih v obratu, ki se danes
nikjer ne izvaja, ker nimamo možnosti, da bi ta zakon žene pro-
učile in zahtevale... Še bolj nam je potrebna porodnišnica, marsi-
kateri proletarska mati je prikrajšana ravno pri porodu... Sode-
lovala bi pri sklepanju novih zakonov... In ravno s tega stališča
(socialnega, op. dopisnice) nam je potrebna ženska volilna pravica,
da bomo na odločujočih mestih imele možnost zahtevati pravico
proletarskih žen.»

Postavljen je tudi načrt za doseg volilne pravice: «Pozovimo
žene vseh struj, da postavimo skupno, samostojno, neodvisno akcijo
za žensko volilno pravico.»

O. U.:

Nove poti

Popoln preokret gospodarske-
ga prometa v srednji Evropi

Z inkorporacijo Avstrije v
nemško državo so presekane
dolgoletne linije, ki so vezale
severni del srednje Evrope z
južnim delom. Za 1. julij 1938
je odpovedala Nemčija tarifne
pogodbe, sklenjene med nekda-
njo Avstrijo in nasledstvenimi
državami. S tem je odprt velik
kompleks prometnih vpra-
šanj, ki se tičejo ne le Jugosla-
vijske, marveč tudi Češkoslovaške,
Poljske, Madžarske in končno —
last not least — tudi Italije.

Predvsem pride tu v poštev iz-
voz in uvoz Češkoslovaške. Če-
škoslovaška, ki nima morja, mo-
ra stremeti za tem, da ga ji
ugodne prevozne tarife približa-
jo. Na tem prometu so interesi-
rane pomorske luke v Trstu,
Hamburgu, Gdanskem in Kon-
stanci. Avstrija je dala Češko-
slovaški zelo ugodne prevozne
pogoje, tako, da se je Češkoslo-
vaški izplačal tranzit preko Av-
strije do Trsta.

Ta linija je sedaj ogrožena.
Na eni strani je jasno, da bo
Nemčija pravkar omenjene olaj-
šave ukinila, da za to pridobi
češkoslovaški izvoz in uvoz za
Hamburg, na drugi strani pa

projektira Nemčija veliki celin-
ski kanal preko Rene, Mene in
Dunava, ki bi vezal Vzhodno
morje in s tem Atlantski ocean
s Črnim morjem. Ta kanal bo
sam na sebi pritegnil nase ma-
lone ves češkoslovaški trgovski
promet.

Ta kanal pa ne bo le velikega
gospodarskega pomena za Če-
škoslovaško, marveč za vse na-
sledstvene države. Po svoji legi
sami bo absorbiral ves promet
iz bivše Avstrije, Madžarske in
tudi iz Jugoslavije. Tudi za na-
še gospodarstvo bo ta kanal
ogromnega pomena, saj bodo
mogli naši šlepi za najmanjši de-
nar prevažati blago do najskraj-
nejših meja Nemčije ter bo s
tem odprta nova, cenena trans-
portna pot tudi do Belgije,
Francije in Angleške.

Nemčija bo tako postala odlo-
čilen posredovalec za vso sred-
njo Evropo.

Tisti, ki bo največ utrpel, bo
Trst. Trst je po prevratu z zlo-
mom Avstro-ogrske monarhije
izgubil svoj nekdanji pomen. To-
da Italija je znala s srečno in
spretno gospodarsko politiko pri-
dobi marsikatero ugodnost za

To je samo nekaj misli iz priobčenih odgovorov. Toda že te jasno
kažejo, da je naša žena usmerjena realno, da gleda na
življenje in dogajanje okrog sebe razsodno in zrelo, da
vidi njegovo zlo, hibe in pomanjkljivosti. In v njej je želja, hotenje,
da bi pomagala, da bi delala za izboljšanje teh razmer, ki so
za njo težke, bolne, komaj znosne. In pri vsem tem ve, da ne more
in ne sme pomagati, kakor bi rada. Nima namreč pooblastila za
to, nima izkaznice, ki bi ji dovoljevala pristop k delu za izboljšanje
razmer. Nima političnih pravic. Je brez glasu v zadevah,
ki se tičejo nje prav tako, ali pa še bolj, kakor njenega moža, brata,
očeta, tovariša pri delu. Brezpravna je naša žena v primeri s po-
ložajem moža. Nima dostopa tja, od koder pričakuje izboljšanja
razmer: ne v parlament, ne v senat. Zaveda se, da pri nas še odloča
spol in ne sposobnost, in je ob vsem tem brez moči.

Naši «vplivni gospodje» gledajo na ženo še vse preveč roman-
tično, takole v duhu minilega stoletja. V slavonskih o materinstvu
(le za kaj se nikoli ali pa tako malo govori o svetosti očetovstva?)
izgubljajo smisel za konkretna, pereča vprašanja, za težak položaj
naše žene. Prirejajo še pojedine «plodnim materam», jim povejo
nekaj gniljivih, sladkobnih besed, zapojejo kako pesmico o sloven-
skem dekletu, nekdo vzdihne na koncu: «ah, kako hitro mine čas pri
materah», — in konec.

Predstave je konec, gospoda!

Šestintrideset mater je rodilo petsto državljanov.

Zato smo jih počastili z jedačo in pijačo, pa še zapeli smo si v
duhu naše narodne pesmice — in naše dolžnosti so izvršene.

Tudi to je politika!

In mogoče je, da, celo verjetno je, da so bile skromne mamice
ginjene, ko so se jih gospodje tako lepo spomnili.

Nam, mladim, pesek ne zasipa oči! Nočemo be-
sed, dejanj hočemo!

Pravic hočemo, pravic za našo ženo, za izgarano, sestra-
dano delavsko mater, ki hodi v tovarno, pušča doma otroke
same, saj, ah, zaradi «enakopravnosti» pač ne hodi garat, temveč
iz potrebe, ker jo silijo lačni kljuni, da hodi na delo. Pravic
za kmečko ženo, ki rodi na polju, dela na polju, ki vleče voz
z otroki po klanec in ne dospe nikoli na vrh. Pravic za ženo-
intelektualko, ki studira in dela, pa se ji pred nosom zapirajo
vrata, — ker je pač žena.

Da, če bi ne bilo niti trohice vere in idealizma več v nas, zakaj
bi se cinično ne vprašali: No, in? Ali bo kaj boljše pri nas, če bo
žena imela politične pravice? Ali se bodo razmere izboljšale? Ali
bo žena dosegla, kar možem ne uspe?

Da, res je: vprašanje, kakšen bo rezultat ženinene legitimnega
vstopa v naše javno življenje, ostaja odprto. Toda, tega vprašanja
ne bodo rešile polemike, temveč bo njegovo konkretno
rešitev prinesla praksa.

Eno pa je gotovo: slabše potem ne bo.

Trst. Rimski protokoli so zasi-
gurali Avstriji prosto luko. Mad-
žarska je pošiljala svoje blago
razen na Reko deloma tudi na
Trst, še celo Poljska je bila z
manjšo kvoto udeležena na tr-
žaškem prometu, ako Češkoslo-
vaške ponovno ne omenjamo.
Avstrija bo sedaj popolnoma

izpadla; Češkoslovaško in Polj-
sko bo novi kanal tako rekoč od-
rezal od morja in bo postal tudi
Madžarski najvažnejša prometna
zveza.

Trst bo znova izgubil svoje za-
ledje, srednja Evropa pa bo go-
spodarsko še mnogo bolj, kot do-
slej, navezana na Nemčijo.

Dr. M. Korun:

„Obzor“-u!

Varujoči svoje, iščemo vsepovsod le to,
kar je Srbom, Hrvatom in nam skupno

Zadnji članek «O dvojni poli-
tiki», ki je bil priobčen v 19. šte-
vilki «Sl. B.», je dal pobudo za-
grebškemu «Obzoru», da je na-
pisal v številki od 9. t. m. daljši
članek, na katerega smo dolžni
že zato odgovoriti, ker nas na —
to naravnost poziva.

«Obzor» pravi namreč, da so
bili «dr. Puc in tovariši dolga le-
ta pristaši narodnega edinstva in
se tudi danes ne omejujejo od
te ideologije»; da hočemo biti na-
čelno za ideologijo narodnega
edinstva, a v praksi ostati Slo-
vencei.

Pisca tega članka vprašuje
«Obzor» neposredno, kako si
predstavlja stvoritev ene enotne
«nacije», če hočemo Slovenci gra-
diti svojo narodno individual-
nost; kako moremo vskladiti na-
čelo narodnega edinstva in pra-
kso, da ostanemo Slovenci? Želi
pojasnitve, da-li naj ideologija
narodnega edinstva velja morda

samo za Hrvate in Srbe, a ne za
Slovence, ter, da ne smemo me-
riti Hrvatom z eno mero, Sloven-
cem pa z drugo.

«Obzoru» na kratko odgovar-
jamo:

Naše stališče do vprašanja na-
rodnega edinstva in o vprašanju,
da-li smo Slovenci, Srbi in Hr-
vati en narod, bi moralo biti
«Obzoru» že davno znano, če je
zasledoval pisanje «Sl. Besede» v
lanskem letu. Da na kratko po-
novimo:

Slovenci, Hrvati in Srbi smo
trije narodi, že zato, ker tako ču-
timo. Smatramo, da je jezik glav-
ni znak in gibal narodne duše.
Že zato smo Slovenci tudi po je-
ziku narod za sebe. Pa tudi Srbi
in Hrvati so dvoje narodov, če-
prav govorijo — po našem mne-
nju, ki nismo poklicni jezikoslo-
vence, — en jezik, toda z dvojn-
o pisavo. Ali zgodovinski raz-
voj je izoblikoval hrvaško in

POLITIČNI
TEDEN

Združena opozicija je imela zad-
njo nedeljo več uspešnih shodov in
sestankov v notranjosti Srbije, v
Bosni in na Hrvaškem. Na zboro-
vanju v Natalincih pri Topoli se
je zbrala velika množica, da po-
sliša radikalnega voditelja g. Mi-
loša Trifunovića, v Smederevu je
pa nastopil kot glavni govornik
g. Božidar Vlajić namesto g. Lju-
be Davidovića, ki je nekoliko obo-
lel, tako, da se ne more udeleževati
shodov. Velik shod se je vršil
tudi v Gradištu, kjer so govorili
gg. Krsta Miletić, Milan Grof in
Miloš Bobić. V Loparah pri Tuzli
se je zbralo okrog 2000 srbskih
kmetov, pristašev Zemljoradniške
stranke. Poročal je predvsem g.
dr. Miloš Tupanjanin, ki je očrtal
zunanjepolitični položaj in navedel
razloge, zakaj morata biti srbski
in hrvaški kmet čvrsto organizira-
na. Za Hrvaško seljaško stranko
je govoril poslanec g. Preka iz
Tuzle, baveč se predvsem z ideo-
logijo hrvaškega kmečkega pokre-
ta. V Čakovcih se je vršil tudi
močan radikalni shod pod vod-
stvom g. Petra Perića iz Tuzle. Ta
je razložil glavne smernice pro-
grama Radikalne stranke in po-
zval vse navzoče, da se čvrsto
zberejo okrog radikalne zastave.
Shod g. Perića je bil izredno do-
bro obiskan.

Kot politični kronisti moramo
zabeležiti tudi zanimiv pojav, da
se je v «Vremenu», čigar zveze z
današnjim režimom so znane, po-
javil prvi protisemitski članek, in
sicer v zvezi z nekim letakom, ki
ga je izdal g. dr. Maček v Zagre-
bu. «Vreme» trdi, da je g. dr. Ma-
ček ta letak izdal pod vplivom Ži-
dov, češ da mu je bil smoter, da
bi ljudje prišli do denarja in si
nakupili blago pri židovskih trgov-
cih, ki bi radi spravili v promet
svoje zaloge. «Vreme» dodaja tu-
di, da je padlo v oči tesno sodelo-
vanje g. dr. Mačka s tamošnjimi
Židi ter da je eden glavnih pred-
stavnikov zagrebških Židov ne-
davno izjavil, da bodo zagrebški
Židje materialno in moralno pod-
pirali pokret g. dr. Mačka. Zato je
pa g. dr. Maček kategorično po-
vedal, da na Hrvaškem ni mesta
za antisemitizem. Na te fantazije
«Vremena» so ugotovili vsi drugi
listi v državi, da take vesti lahko
samo še povečajo politično nejas-
nost, ki vlada v državi, koristiti pa
ne morejo nikomur, tudi režimu ne.

Drugo pozornost je vzbudil go-
vor poštne ministra g. Čvrkića
v Subotici, kjer je ta postavil te-
zo: En kralj, ena država, en narod
in eno vodstvo! Pokazal je na dru-
ge velike države, ki ne želijo fe-
deracije, marveč eno enotno na-
cionalno državo, in dodal dobe-
sedno: «Kadar te države, ki šte-
jejo nad 70 milijonov ljudi, ne za-
htevajo federacije, zakaj bi potem
mi, ki imamo le 14 milijonov, dr-
žavo in državno edinstvo delili in
razbijali?» — «Tudi mi,» je pove-
dal minister g. Čvrkić, «smo imeli
na čelu stranke človeka, ki je znal
predvideti dogodke v svetu, in te-
ga nihče ne more oporekati. Ta ve-
liki človek, ta naš učitelj in vodi-
telj, g. dr. Stojadinović, je celo
boljše predvidel dogodke, kakor
mnogi in mnogi politiki velikih
evropskih držav. Napravil je spo-
razum z Italijo že več, kakor pred
letom dni, dočim je Velika Brita-
nija prav tak sporazum z njo na-
pravila komaj pred tednom dni.»
Pravijo, da zgledi vlečejo.

srbsko narodno obeležje in zavest.

Zato tudi nismo in ne moremo biti pristaši «narodnega edinstva», kar bi značilo, da odrekanje Slovincem, Hrvatom in Srbom značaj naroda, ko je dejansko stanje drugačno.

Prav nič si ne belimo glave z vprašanjem, kako naj se ustvari «edinstvena nacija». Glede tega moremo ponoviti le to, kar smo v svojem zadnjem članku napisali: Da ne vemo, kakšen bo naš razvoj v resnici, da pa se nagibljamo k mnenju, da bo pospeševal zavest skupne povezanosti Slovincem, Hrvatom in Srbom v tej državi. Skupna povezanost bo pripeljala, — če bo naša država notranje zadovoljivo urejena —, do zavesti enega političnega naroda. Gotovo se bodo tudi druge razlike ublažile, izgubile, toda o tem dvomimo, da bi mogli Slovinci, Hrvati in Srbi enkrat postati en enoten narod z enotnim jezikom, enotnim pismom, enotno kulturo in drugimi atributi naroda. Morda celo z eno vero?

Moti se «Obzor», če misli, da smo vsi, ki smo v skupini okrog «Sl. Besede», prišli iz JNS ter da smo se z ideologijo te stranke v pogledu narodnega edinstva strinjali ali da se z njo še strinjamo. Pisec teh vrst, — in še mnogo drugih —, ni bil nikdar v JNS in tudi drugi, ki so bili v JNS, se z nacionalistično ideologijo JNS niso vsi strinjali.

Treba je slovenske razmere dobro poznati, da more človek izven Slovenije razumeti, da se pri nas ločijo duhovi dostikrat pred-

vsem v «klerikalce» in «naprednjake» in da vpliva predvsem ta opredelitev na strankarsko pripadnost slovenskih ljudi. V pretečenih letih je mnogo «naprednjakov» šlo v JNS in se navduševalo za njeno ideologijo «narodnega edinstva» samo zato, ker so «klerikalci» poudarjali svoje «samostojnost». Časi pa se spreminjajo in kdo ve, kaj se še zna zgoditi? Pri razmerah, v katerih živimo, se ne bi čudili, če bi se «napredni» Slovinci orienrirali v smeri «samostojnosti», kakor hitro bi se «klerikalci» prilagodili ideologiji «narodnega edinstva».

Take so razmere pri nas. Morda bosta sedaj «Obzor» in hrvaška javnost lažje razumela, zakaj je začel slovenski del JNS slovenstvo bolj poudarjati, kakor ga je v preteklih letih in zakaj neki drugi del Slovincem precej manj piše o «svobodni in samostojni» Sloveniji, kakor je pisal?

Mi smo bili in smo jasni. Kar zahtevamo za sebe, priznavamo tudi Hrvatom.

Ponavljamo pa, da se ne strinjamo s tistimi, ki namenoma in ostantativno poudarjajo samo to, kar loči Slovence, Srbe in Hrvate, marveč, da smatramo za pravilno in zato za svojo dolžnost, da sicer čuvamo vsak svoje, iščemo pa vsepovsod to, kar nam je Slovincem, Hrvatom in Srbom skupno. In želimo, da bi imeli čim več med seboj skupnega, karkoli se da doseči z naravnim razvojem in brez škode za našo individualnost.

Sokoli vedno na braniku

Drugi obrambni zbor je s svojo sijajno uspešnostjo dokazal vzorno pripravljenost, moč in disciplino Sokola

Preteklo nedeljo se je Ljubljana zopet napolnila s sokolskimi množicami, ki so ji dale neko posebno živo, sveže obeležje, čeprav je bilo nebo zastrto s temnimi oblaki, iz katerih je še zjutraj precej močno deževalo. Slabo vreme pa ni moglo oplahiti in odvrti vrlih pripadnikov sokolske ideje, — brez razlike spola in starosti —, da ne bi strumno prikorakali na skupno zbirališče v ljubljanskem Trnovem prav iz vseh krajev, kjer imajo svoja ponašna sokolska gnezda mnogostevilna sokolska društva, včlanjena v ljubljanski Sokolski župi. S svojo izredno mnogostevilnostjo so ti vrli čuvarki domovine in vzvišene državne misli na drugem sokolskem obrambnem zboru v Ljubljani vnovič javno in zavedno dokumentirali svojo veliko pripravljenost za primer potrebe, ko bodo klicali na branik svoje svobode in časti naše Sokolstvo kralj, narod in država, obenem pa so si izdali javno izpričevalo o svoji prisilni discipliniranosti, volji in vsestranski izvežbanosti.

Po prihodu vseh vlakov je nastalo na letnem telovadišču Sokola II. v Trnovem živo vrvenje, kakor v panju. Ko so pa zadonela povelja k pohodu na zborni prostor, je bilo v nekaj pičlih trenutkih v največji tišini in urejenosti vse na svojih mestih. Z več godbami je zbrana sokolska armada odkorakala v kake tri kilometre dolgem sprevedu, med navdušenim pozdravljanjem prebivalstva iz gostega špalirja in s stanovanjskih oken, po ljubljanskih ulicah na letno telovadišče Ljubljanskega Sokola pod Tivolijem, kjer je po razvrstitvi oddelkov in čet župni načelnik br. Lubej najprej ugotovil, da je navzočih na drugem obrambnem zboru 6468 sokolskih pripadnikov Ljubljanske župe, in sicer 1816 članov, 768 članic, 812 naraščajnikov, 532 naraščajnic, 915 moške dece, 872 ženske dece, 683

kolesarjev, 38 konjenikov in 32 motociklistov. V svojem nadaljnjem izvajanju je br. načelnik razložil pomen in namen obrambnega zbora, pri čemer je lahko z veseljem in priznanjem ugotovil, da so se letošnjega zbora udeležili pripadniki sokolske ideje iz vseh slojev prebivalstva s področja Ljubljanske župne uprave brez ozira na dnevne politične, družabne ali druge difference, prav kakor se za vsakega pravega, prepričanega in discipliniranega Sokola spodobi.

Načelnikovemu izklesanemu, odločnemu govoru je sledila «Pesem sokolskih legij» in «Hej Slovani!», nakar je bila odposlana prvemu starosti SKJ Nj. Vel. kralju Petru II. vdanostna in Savezu SKJ prisrčna pozdravna brzojavka, ki je izrekala ob svojem zaključku zagotovilo, da hočemo z geslom «Le naprej, brez miru!» nadaljevati svoje delo v dobro kralja, naroda in države ter v ponos sokolske misli. Nato so se pričele razne sokolske tekme, med katerimi so bile med najtežjimi strelske in kolesarske tekme na 18 kilometrskem hribovitem in nižinskem terenu, na katerem je bilo treba tekmovalcem premagati silne ovire. Svojo nalogo so tekmovalci rešili nad vse častno. Tudi v drugih tekmah so mladi in stari Sokoli z zglednimi uspehi pokazali svojo veliko sposobnost in želi za svoje nastope nedeljno priznanje ostalih bratov, predstavnikov vojske in mnogostevilnega navzočnega sokolskega občinstva.

Popoldne je odšla vsa sokolska armada v veličastnem sprevedu, povsod burno pozdravljena, skozi mesto na letališče pri Dev. Mar. v Polju. Pridružile pa so se ji tisočglave množice ljubljanskega sokolskega občinstva, ki so vsi pot glasno in vidno izražale svoje navdušenje in vdanost sokolski ideji. Na letališču so po ponovnem pozdravnem govoru br. Lubeja nastopili sokol-

ski oddelki s prostimi vajami in tako izpopolnili dopoldanski telovadni tekmovalni nastop. Ta mogočna telovadna manifestacija je vsem prisotnim dokazala, da bodo naše Sokolstvo na letošnjem desetem jubilejnem vsesokolskem zletu v Pragi nad vse dostojno in častno zastopali res odlični in sijajno izvežbani telovadci.

Iz vsega poteka drugega so-

kolskega obrambnega zbora v Ljubljani je bilo vsakomur, tudi nasprotnikom Sokolstva, več, kakor jasno razvidno, kdo je najboljši, res najpripravljenější, najdiscipliniranější in predvsem najzvestejši in najiskrenejši čuv var na braniku kralja, naroda in domovine. Ljubljanski Sokolski župi na doseženem častnem in zglednem uspehu iskreno in bratsko čestitamo!

Domači pomenki

Zlobnim radovednežem

Ne mislite, da je govoril o nekakšni »ameriški«

Odhod dr. Adlešiča v Ameriko

Prejšnji teden se je predsednik mestne občine ljubljanske odpeljal s svojo soprogo v Ameriko. Preko morja sta se peljala z luksuzno ladjo «Rex» ter sta srečno dospela v New York. Na potu so g. predsednika spremljale vroče želje tisočeri ljubljanskih meščanov, da bi se vrnil čimprej, ker ga bodo težko pogrešali.

Začuden je bil.

Župan g. Anton Križnar iz Stražišča je bil oklevetan, da je porabljal zase občinski denar. Bil je tožen pri okrožnem sodišču v Ljubljani, a bil oproščen. Državni tožilec se je pritožil na Stal sedmorice, ki je pa pritožbo odbil, tako da je župan g. Križnar sedaj končno dobil popolno zadoščenje. Županu gospodu Križnarju, ki ga pozna široka naše domovine vse za poštenjaka, čestitamo, a vprašamo: Kdo mu poplača duševno trpljenje, pota in stroške?

Nemška društva v Jugoslaviji

Nemška društva v Jugoslaviji «Edinost» piše, da je bilo leta 1931. v Banatu 6 nemških društev, danes pa jih je 55, v Bački se je njih število pomnožilo od 16 na 61, v Sremu od 3 na 27, v Sloveniji od 0 na 66, v Baranji od 0 na 17, v Bosni od 0 na 8.

Naše bogastvo

O «bogastvu» Jugoslavije nam daje verno sliko statistika o porabi obuvale v naši in drugih državah. V Zedinjenih državah ameriških, v Českoslovaški in v Angliji porabi vsak človek na leto povprečno po tri pare čevljev, v Kanadi, Nemčiji, Švici, Nizozemski, Belgiji in Švedski po dva para, v Franciji, Italiji in Rusiji po en par na leto. V Jugoslaviji pa znaša poraba enega para na vsaki dve leti!

Se bolj žalostna bi bila ta statistika, če bi se upoštevala še kakovost obuvale in če bi se omejila predvsem na kmečko prebivalstvo.

Eden o miru in demokraciji

Bivši angleški zunanji minister Eden je rekel dne 26. aprila t. l.: «Demokracija je najtežja oblika vladanja, toda zato nudi tolike vrednote, ki so nenadomestljive, da jo mora Angleška braniti povsod, kjer le more. Če bo treba za to doprinesiti žrtve, jih bomo dali. Ob koncu svetovne vojne ni nihče mislil, da bo po dvajsetih letih del človeštva zopet obojeval vojno. Zato ne smemo zapirati oči pred dejstvi. Mi moramo ostati zvesti svojim starim idealom in doprinesati zanje žrtve!»

L. 1914. je bila Nemčija obveščena o angleškem stališču

Ve dni je angleško zunanje ministrstvo objavilo razne listine, ki se nanašajo na svetovno vojno. Ena najzanimivejših je pismo kralja Jurija V., ki ga je poslal decembra 1912 takratnemu zunanjemu ministru Greyu, da je osebnost govoril s pruskim princem Henrikom, ki ga je na nekem obisku vprašal, kaj bo napravila Anglija, ako Nemčija in Avstrija napovesta Rusiji in Franciji vojno. Kralj Jurij V. piše, da je odločno povedal, da bo v tem primeru Anglija stala na strani Rusije in Francije.

Angleški listi ob tej priliki poudarjajo, da se torej Nemčija leta 1914. ni smela izgovarjati, da ni vedela, kakšno stališče bo zavzela Anglija.

Ljubljanski tramvaj

Ljubljanska «Nova Pravda» piše 5. t. m. naslednje: «Verjamete ali

ne, da bodo stare dolenske tramvajske tračnice uporabili za «novo» progo na pokopališče k Sv. Križu? — Ljubljancem veseli, da bodo prišli do novega tramvaja, čeprav bo tekkel po starih tračnicah; bolj ne, kaj, kakor nič! Morda bi se dalo tudi glede nove mrtvašnice nekaj podobnega urediti: dosedanje mrtiško vežo v splošni bolnišnici ali pa na Vidovdanski cesti bi enostavno prepeljali na prostor ob pokopališki cerkvi pri Sv. Križu, ki je bil že nekoč namenjen tej svrhi, pa bi bilo vse v redu. Če pa slučajno v Ljubljani ni nikogar, ki bi opravil tak prevoz, utegne morda gospod ljubljanski župan sedaj s svoje ameriške turneje pripeljati kakega ameriškega strokovnjaka za take zadeve. Tam so namreč drugačni tiči! Skoro vsak dan lahko beremo v listih, tudi v «Slovenecu» so že pisali o podobnih čudežih, kako v Ameriki na zahtevo kakega dolarskega magnata kar v nekaj dneh preselijo cele gradove ali mesta, pa ne bi takele ljubljanske malenkosti?!

Slovenska torpedovka

Tudi «Domoljub» piše, da bo boater nove torpedovke «Ljubljane», ki bo splovljena v Splitu v morje na Vidovdan, sam gospod ljubljanski župan. Svojo veselo izjavo zaključuje s pomembnim globokim vzdihom: «Za nas bo čast še večja, če bo dobila torpedovka napis v pravilni slovenščini.» — Prepričani smo, da bo gospod boater v svoji znani borbenosti za čast in ponos vsega, kar je z njim in okrog njega, nedvomno zastavil vse svoje sile in velike zmoglosti, da bo čast za Slovenec t.

Kaj je Einstein?

Veliki fizik in mislec Einstein, čigar preiskavanja so preosnovala iz dva človeško naziranje o vsemirju, je v narodno-socialističnem listu «Frauenzeitung», ki izhaja v Berlinu, označen takole: «Napačno je, ako Einsteina predstavljajo za genija. On je samo deklaran stari nar, ki je spodrsnil v relativitetno teorijo.»

Slaboumnost ali pokvarjenost?

Neki beograjski vodilni režimski list je napisal, da se Združena opozicija boji liberalnih političnih zakonov in da se trudi na vse načine, da bi preprečila njihov sprejem in uveljavljanje. To nezasišano posebnost ugotavlja tudi «Vojvodjanin» in pravi: «Po tako bedasti trditvi se moramo vprašati: Ali so pri beograjskem listu slaboumnosti ali pa pokvarjenosti? Najverjetneje — drugo!»

O prazniku

V «Del. politiki» beremo naslednjo poučno notico: «Praznik ni zato, da počivaš, ampak da delaš. V št. 18. Ponedeljkevega Slovenca» z dne 2. maja čitamo: «Praznik dela ni za to, da mora delo počivati, temveč, da se delo proslavi in da delavec izkaže delu slavo, delu čast! Pojdi in reci ti kaj takega v zvezi s kakšnim cerkvenim praznikom, boš videl, da ti jo bo dal Ponedeljkov Slovenec z loparjem po glavi.»

Pridiga ni služba božja

Pod tem naslovom poroča mariborska «Del. politika» po beograjskem vladnem «Vremenu», da je v nekem sporu «apelacijsko sodišče» izdalo načelno odločbo, da se cerkvena pridiga ne more prištevati bogočastju, ki ga ima v mislih kazenski zakon in motenje pridige ni kaznivo kot motenje službe božje. Če se bo to sodno mnenje splošno uveljavilo, bo s tem preprečena marsikaka zloraba vere in bodo politični pridigarji morali bolj paziti na svoje besede.»

Zunanja politika

Nemški državni poglavar g. Hitler je zaključil svoj službeni poset Italiji, kjer je bil sprejet kakor kak stari rimski triumfator. Italija mu je pokazala vse, kar fašistični režim lahko pokaže, pokazala mu je zlasti svojo oboroženo silo, svojo vojno mornarico in letalstvo na veliki pomorski paradi v Neaplju. Oba diktatorja sta v svečanih zdravicah še enkrat zatrdila medsebojno zvestobo in podporo za vse primere in napovedala utrditev Osi, ki mora biti odslej glavna gibalna črta mednarodne politike v Evropi.

Oba voditelja sta imela v času obiska daljše važne konference, poleg tega so razpravljali med seboj tudi vodilni nemški in italijanski ministri. O teh razgovorih ni javnosti ničesar znane, čeprav je šlo za zelo važne stvari. Danes ima Evropa poleg že skoro likvidiranega španskega vprašanja le še eno veliko vprašanje: vprašanje Nemcev na Českoslovaškem. Nemčiji so poleg tega pri srcu tudi njene kolonialne težnje, katerih pa doslej še ni točno formulirala. Italijansko časopisje pravi, da sta se gg. Mussolini in Hitler prav gotovo razgovorila tudi o teh stvareh in da je bil njun razgovor nov doprinos k stvari miru. Čeprav so ti problemi zelo važni, pravi italijanski tisk, vendarle niso taki, da bi mogli izzvati katastrofo, ki bi povzročila smrt milijonov ljudi in propast cele civilizacije.

To bo najbrže res, ker slučaj s Českoslovaško ni tak, kakor je bil z Avstrijo. Avstrija se je že ves čas po vojni smatrala za sestavni del Nemčije, dočim je Českoslovaška bila v svoji zgodovini samo vazal Nemčije. Zato se Nemčija danes trudi, da bi Českoslovaško privedla v vazalni položaj in iz nje napravila orodje svoje politike, jo spravila torej približno v isti položaj, kakor ga je imela nekdanja stara samostojna Češka za časa nemških cesarjev dinastije Hohenstaufovcev. Zato zahteva tudi Henlein kot predstavnik interesov Tretjega rajha od Českoslovaške, da iz temelja izpremeni svojo zunanjo politiko, ki je šla doslej po črti London—Pariz—Moskva, pa bi se morala pridružiti osi Rim—Berlin.

Dan po izmenjavi rimskih zdravic je francoska vlada povišala vojaške izdatke za 5 milijard, obenem pa je bil napovedan svečan državni obisk angleškega kralja v Parizu, ki naj bi bil ista manifestacija čvrstih odnosov med obema zapadnima demokracijama, kakor je bil poset v Italiji manifestacija

Novo društvo

V Vojvodini nimajo toliko društev, društvenih predsednikov in petdesetkratnih odbornikov, kakor pri nas v Sloveniji. Zato — ali pa morda vendar iz nekega drugega, pametnejšega vzroka — so ustanovili v Petrogradu ali bivšem Velikem Bečkereku novo društvo, ki nosi nenavadno ime «Novi pozdrav» in ki ima naslednja temeljna pravila: «Nikogar več ne pozdravljamo s snemanjem in dviganjem klobuka, pri rokovalju rokavic ne slavimo, pri pozdravljanju se več ne posteljujemo tujih in skrajno neokusnih spakedrank, kakor so n. pr.: «Klanjam se», «moj poklon», «moj naklon», «ljubim ruke», «sluga pokoren» ali «ponižen» itd., odslej prihajajo društveni člani na vse prireditve, tudi najelitnejše, v navadni promenadni obleki, dame imajo med plesom stalno pravico do svobodne izbire kavalirja itd.» — Kljub prenatrpanosti v slovenskem društvarskem delokrogu bi nam gornjemu podobno društvo vendarle ne bilo odveč...

DOMA IN NA TUJEM

Srebrni jubilej Vala Bratine

Drevi bo na odru ljubljanske drame slavil 25 letnico svojega plodovitega umetniškega udejstvovanja na deskah, ki pomenjajo svet, priznani slovenski igralec in umetnik g. Valo Bratina, ki ga ne pozna le vsa Ljubljana, temveč tudi vsa Slovenija, kar lahko brez pretiravanja zatrdimo, ko poznamo široki delokrog, v katerem je izobraževal, tolažil, zabaval in oplajal duše slovenskega ljudstva od severa do juga, od zapada do vzhoda naših narodnostnih meja. Pa tudi daleč čez je še pogledal in povasoval s svojimi oderskimi umetniškimi liki. Če bi

hoteli, kolikor toliko, zadostiti svoji žurnalistični dolžnosti, bi utegnili napolniti s skrajšanim opisom Bratinovega curricula vitae najmanj celo stran našega lista, pa bi najbrže še marsikaj izpustili in pozabili. Zato prepustimo to za njegov bodoči še »zlahnejši« jubilej in mu rajši ob tej priliki, ko čilo poskakuje čez deske ljubljanskega odra s srebrnim, v svojem in v imenu vseh njegovih nešteti oboževalcev, spoštovalcev in prijateljev izrecimo prisrčne čestitke, ki jih bomo glasno ponovili še drevi pri njegovi slavnostni predstavi v ljubljanski drami!

Jamstvo s svojo častjo

Slovensko politično javnost v zadnjem času, ko se v režimskem tisku toliko piše in na nedeljskih izletih JRZ toliko govori o skorajšnjih skupščinskih volitvah, močno skrbi, kako bo z bodočimi poslanskimi kandidati; ali jih bo dovolj oziroma sploh kaj, ter kakšni bodo? Bajle ti, ki so danes v opoziciji, nikakor ne bodo več prišli v pošte. Iz tega sledi, da imajo od današnjih poslancev, ki so vstopili v JRZ in izdali program g. Jevtiča, na katerem so priplavali v narodno skupščino, izmed Slovencev edine šanse za ponovno izvolitev le gospodje poslanci dr. Koce, dr. Šemrov, Kersnik, dr. Veble, Brenčič, dr. Klar, Pevce, Gajšek in Benko. Teh devet doslednih in značajnih slovenskih narodnih prvobornikov bo verjetno v svojih volilnih obljubah zelo široko poteznil in bodo svoje obljube in besede prav zanesljivo tudi držali. Zakaj pa tudi ne? Saj so držali svojo poslansko besedo in prisego tudi

leta 1935., ko so kandidirali na Jevtičevi listi in ko so pred dvema pričama podpisali naslednjo slovesno pismo zaobljubo: »S tem izjavljamo in jamčim s svojo častjo, da bom vedno in ob sleherni priliki zastopal politiko, ki jo vodi predsednik kr. vlade g. Boško Jevtič in da bom discipliniran član skupine, ki to politiko zastopa. Ta izjava ostane veljavna tudi, če bi g. Jevtiča ne bilo v vladi in če bom ali ne bom izvoljen za narodnega poslanca.« — Na podlagi izkušnje z gornjo garancijo z osebno poslansko častjo izjavlja večina slovenske narodne javnosti, da bo naštetih devet gospodov sedanjih poslancev prav gotovo zopet izvolila za svoje predstavnike v narodni skupščini...

Kulturni napredek

V našem »Vesniku« je bilo, da bi se barbarsko svetil gospodski kot o našem, kar je v vsaki stvari veljalo.

Četniki bodo priredili v nedeljo 15. t. m. svoje običajno celodnevno »Jurjevanje« v gozdiču (v Ljubljani). Zbirališče udeležencev bo ob 6. uri zjutraj pred pivovarno »Union« na Celovški cesti, od koder bo skupen odhod z godbo na čelu na prireditveni prostor. Prijave za udeležbo se sprejemajo vsak dan od 18. do 19. ure v društveni pisarni na Masarykovi cesti 14/II. levo.

Na pomladanskem ljubljanskem velesejmu, ki bo od 4. do 13. junija, bodo poleg razstavnih prireditev običajnega splošnega velesejma še naslednje posebne razstave: 1. Oficijska razstava Francije. — 2. Razstava »Cesta« v prireditvi »Društva za ceste«. — 3. Razstava tobačnih izdelkov Monopolske uprave. — 4. Avtomobili in motorna kola svetovnih znamk. — 5. Pohištvo in stanovanjska oprema. — 6. Gospodinjstvo in ženska domača obrt. — 7. Mala obrt. Razen tega bo v Ljubljani 4. in 5. junija kongres Društva za ceste, od 10. do 12. junija pa bo tretji jugoslovanski vsedrjavni trgovski kongres.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije bo imel svoj glavni letni občni zbor 15. t. m. v Beogradu.

Devetnajsti kongres profesor-skega društva kraljevine Jugoslavije se bo vršil letos 5. in 6. julija v Subotici.

Nova zračna potniška proga Trst—Dubrovnik bo pričela obratovati v kratkem in bo imela priključek na vse važne mednarodne letalske zveze.

Bolgarska sokolska delegacija na desetem jubilejnem vsesokolskem zletu v Pragi bo štela okrog tisoč udeležencev in bo odpotovala v Prago preko Madžarske.

Hranilne vloge v marcu. Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic so tudi v letošnjem marcu narasle hranilne vloge na knjižice pri slovenskih hranilnicah za 3.916.000 din na 625 milijonov 966.566 din, dočim so vloge v tekočem računu padle za 3.270.414 din na 427.615.744 din.

Škofovsko konferenco v Zagrebu sta še pred njenim zaključkom zapustila bački škof Budanović in splitski škof dr. Bonefačić. V hrvaškem tisku se vodi ostra polemika med pristajši posameznih struj v hrvaškem katoliškem gibanju.

Prva večja skupina češkoslovaških izseljencev iz Kanade je že prispela te dni v domovino na slavnosti desetega vsesokolskega zleta.

Nova vrsta luksuznih vžigalic bo v kratkem dana v promet. Škatljice bodo veljale 1 din in bodo opremljene s slikami raznih tipov naših narodnih noš.

Angleška rudarska veleindustrija »Trepča Mines Ltd.«, ki ima v eksploataciji vse naše večje rudnike cinka, svinca itd., in ki dela z nezasišanimi dobički, je zaprla znani rudnik »Kopanič«, češ da se ji proizvodnja zaradi nizke cene cinka ne izplača. Vsi delavci in uradniki so na cesti.

Tovarna vžigalic »Drava« v Osijeku je tudi preteklo leto zaključila z ugodno bilanco, saj je javno izkazala in izplačala svojim delničarjem 26%-no dividendo.

Mlekarstvo v naši državi še daleč ni tako razvito, kakor je v sosednjih državah in kakor bi že davno moralo biti. Sedaj se snuje državna zveza vseh producentov mleka in poudarja se nujna zahteva po ustanavljanju mlekarskih ter sorodnih šol. Posebna pozornost naj bi se v bodoče posvečala higijeni mleka po vaseh ter bodo državni veterinarji najbrže brezplačno pregledovali mleko po vaseh. Umestno bi tudi bilo, da bi se znižale carine na posode in priprave, potrebne v napredni proizvodnji mleka.

Peti češkoslovaški posebni izletniški vlak je pripeljal v Split 250 letoviščarjev.

Bolniška blagajna »Merkur« je zgradila v Zagrebu moderen sanatorij z 200 posteljami. V Ljubljani namerava Trgovsko bolnišnico in podporno društvo znatno povečati in modernizirati svoj znani sanatorij »Šlajmerjev dom«.

Francosko sredozemsko brodovje bo letos poleti obiskalo več naših jadranskih pristanišč.

Svojim padlim vojakom s solunskega bojišča bodo postavili Francozi v Beogradu veličasten spomenik.

Beograjski pomladanski velesejem je kljub stalno slabemu, deževnemu vremenu dobro uspel in ga je obiskalo okrog 120.000 oseb.

Kraljeva garda na našem dvoru v Beogradu je včeraj praznovala 100-letnico svojega obstoja.

Beograjsko tiskarniško podjetje »Vreme«, ki izdaja tudi istimenski dnevnik, ki stoji v službi režima, bo povečalo svojo delniško glavnico za 10 milijonov dinarjev, ker namerava povečati tiskarniško poslopje in ga opremiti z modernjšimi stroji.

Medbalkansko strelsko tekmovanje se bo vršilo v Sofiji letos v času od 2. do 8. oktobra.

Kancelar Hitler bo že prihodnje dni sklical v Berlin k prvi seji novi veliki Reichstag, v katerem bo imel obširen govor o sedanjem političnem položaju v svetu.

Prihodnji mesec bosta napravila uradni obisk Parizu angleški kralj in kraljica in se smatra obisk kot logična posledica popolnega angleško-francoskega sporazuma. Obisk bo trajal štiri dni.

Nemška oboroževalna industrija se močno širi in povečuje. Pravkar so bili dogotovljeni načrti za veliko železarno v okviru podjetja »Hermann Göring« v Linzu in so se dela že pričela. Vodi jih cel štab nad 100 inženjerjev. Železarna bo zavzemala

prostor 500 hektarjev in bo zaposlenih v njej 6000 delavcev.

Vodja rumunske »Železne garde« Kornelij Codreanu, ki so ga zaprli ob enem s kakimi 200 njegovimi vodilnimi pristaši zaradi veleizdaje in poskušene državnega preobrata, je bil izročen najvišjemu vojaškemu sodišču. Govori se, da bo Codreanu gotovo obsojen na smrtno kazen.

Češkoslovaški socijalni demokratje slavijo letos 60-letnico ustanovitve svoje politične stranke. Glavna proslava bo v začetku junija v Pragi in se je bo udeležila tudi posebna delegacija angleške delavske stranke z majorjem Atleejem na čelu.

Ogorčenje. Japonska vlada je vložila nov, silno oster protest pri moskovski vladi zaradi sovjetskega podpiranja Čangkajškove vlade in kitajske vojske.

Hongkong je obiskala posebna komisija, ki jo je poslalo tja zaradi preiskave v neki zadevi ženevskega Društva narodov. Sedaj se izve, da so vsi člani komisije padli kot žrtve japonskega zračnega napada.

Svetovna proizvodnja sladkorja se je v zadnji kampanji povečala napram prejšnjim za 9 odstotkov, napram kampanji v letu 1935. pa celo za 25 odstotkov. Najznatnejši porast beleži Rusija, Nemčija, Češkoslovaška in Poljska. V Jugoslaviji smo zabeležili občuten padec, ker je sladkor preobremenjen s previsokimi državnimi in drugimi javnimi dajatvami, na drugi strani pa je večina prebivalstva tako obubožala, da si ne more več nabavljati sladkorja in mora uživati jedi neoslažene.

V Združenih državah ameriških so poskrbeli, da bo 10.000 velikih tovarn v primeru vojne čez noč spremenjenih v tovarne orožja, streliva in drugega bojnega materiala.

Zanimivo razkritje. Ves evropski tisk se že dobro leto peča z neznano protisovjetsko radiooddajno postajo, ki že dolgo grozi Stalinu in sovjetskemu režimu. (Najbrže je to postaja »Radio Europa«.)

Socijalnemu odboru Društva narodov je bil izročen rumunski predlog, naj se v vsaki državi, ki zaide v vojno stanje, odredi nevtralnno ozemlje, na katerem se bodo naselili in zavarovali za čas vojnih sovražnosti otroci dotične države.

Židje v Avstriji. Vse letovišarske weekend-hiše na obrežju Donave v Avstriji, ki so last Židov, so oblastva zaplenila. Ob enem je Židom tudi prepovedano obiskovanje javnih kopališč.

Brez upanja. Madžarska vlada je sporočila bivši cesarici Citi, da so propadle vse možnosti vrnitve Otona Habsburškega na madžarski prestol in da bi se dala v primeru, da se tudi formalno odreče prestola, doseči primerna finančna odpravnina.

V Rumuniji je vlada ukinila zakon o sodni prisilni poravnavi izven konkurza. Ob enem se dajejo trgovcem in industrijem z novim zakonom izvestne prednosti, če se v roku 6 dni obvežejo, da bodo v bodočih treh letih poravnali vsaj 60 odstotkov svojih dolgov in obveznosti.

Velika komunistična zarota je bila razkrita v Grčiji in je policija aretirala nad 70 oseb.

Tiralica na tiralico. Poročali smo že, da je bila od hitlerjevske uprave izdana proti bivšemu pretendentu na avstrijski prestol Otonu Habsburškemu tiralica zaradi veleizdaje. Sedaj pa so izdale nemške oblasti tiralico tudi za Otonovim bratom Feliksom Habsburškim. Državno tožilstvo v Dunajskem Novem mestu je obtožilo Feliksa Habsburškega tatvine. Vedno čedneje...

Samouprava

Vprašanje in odgovor

Vprašanje: Kdo naj se smatra za kmetovalca v zmislu predpisa § 14. zakona o skupnem davku na poslovni promet in oprosti od plačevanja skupnega davka na promet njegovih osnovnih gospodarskih pridelkov?

Odgovor: Ministrstvo za finance, oddelek za davke, je izdalo dne 26. januarja 1938 pod III. br. 782 v tem oziru naslednje pojasnilo: »Niti zakon o davku na poslovni promet, niti pravilnik k temu zakonu, niti zakon o skupod izvršitve vse take sklepe, ki so določa točno pojma kmetovalca. Zaradi tega se mora to vprašanje presojati v zmislu zadnjega odstavka § 6. in § 7. zakona o skupnem davku na poslovni promet po predpisih zakona o neposrednih davkih.

Obrazložba za pojem kmetovalca je dana v točki 15. člena 32. zakona o neposrednih davkih. Po tej obrazložitvi se smatra za kmetovalca ona oseba, ki sama ali s pomočjo svojih rodbinskih članov obdeluje svojo ali v zakup vzeto zemljo, odnosno, ki je kot kmetijski delavec v službenem razmerju, ako se trajno ne bavi z nikakim drugim poslom.

Po navedenem predpisu se smatra za kmetovalca tudi ona oseba, ki obdeluje svoje posestvo tudi s pomočjo tuje delovne sile pod pogojem, da sodeluje pri tem obdelovanju ona sama ali člani njene rodbine. Po tem se torej ne morejo smatrati za kmetovalce one osebe, ki se bavijo s katerikoli obrtom, četudi one same ali s člani svojih rodbin obdelujejo lastno ali v zakup vzeto zemljo.« — Iz tega pojasnila morete posneti točen odgovor na svoje vprašanje.

Šah

Holandska obramba

(Igrana v desetem kolu jubilejnega mednarodnega turnirja v Ljubljani 21. aprila 1938.)

Beli: Preinfalk. — Črni: Nedeljkić.
1.) d2—d4, e7—e6; 2.) Sg1—f3, f7—f5; 3.) g2—g3, Sg8—f6; 4.) Lf1—g2, d7—d6; 5.) 0—0, Lf8—e7; 6.) e2—c4, 0—0; 7.) Sb1—c3, Dd8—e8; 8.) b2—b3, c7—c6; 9.) Dd1—c2, d6—d5 (običajno nadaljevanje je 9... Dh4); 10.) Sf5—e5, Sb8—d7; 11.) Lc1—f4, Sd7—e5; 12.) Lf4—e5, Sf6—d7; 13.) Lc5—c7, Lc7—f6; 14.) Lc7—d6, Lf6—e7; 15.) Ld6—e7, De8—e7; 16.) f2—f3 (beli stoji navidezno lepše, toda črni pripravlja duhovit protidudar) 16)... b7—b6!; 17.) e2—c4, Lc8—a6!; 18.) Sc3—e2, Ta8—c8 (črni ima sedaj ugodno pozicijo in počasi prevzema iniciativo); 19.) Tf1—e1, De7—f6, 20.) e4—f5, e6—f5; 21.) f3—f4, Kg8—h8; 22.) Ta1—c1, Df6—d6; 23.) Dc2—c3, Tf8—e8 (črni osvoji d-linijo); 24.) Kd1—f2, Sd7—f6; 25.) h2—h3, c6—c5!; 26.) c4—d5, c5—d4! (Pointa! Beli ne sme vzeti z damo kmeta zaradi 27... Te2! in Txc1); 27.) Dc3—a1, d4—d5; 28.) Se2—d4, Sf6—e4+; 29.) Lg2—e4, f5—e4; 30.) Sd4—e6, Te8—e6; 31.) Tc1—c8, La6—c8; 32.) d5—e6, d3—d2; 33.) Te1—e4, d2—d1d; 34.) Dat—d1, Dd6—d1; 35.) e6—e7, Dd1—c2+; 36.) Kf2—e3, Dc2—c3+; 37.) Kc3—f2, Dc3—d2+; 38.) Kf2—f3, Dd2—f3+; 39.) Te4—e3, Lc8—b7+; 40.) Kf3—f2, Dd3—d2+; 41.) Te3—e2, Dd2—d4+; 42.) Te2—e3, Lb7—c6 in beli se vda.

V mojstrskem turnirju v Amsterdamu sta zmagala Spielman in Landau z 8 točkami pred Mulderjem in Scheltingom s 6 točkami. V Milanu sta zmagala Eliskases in Monticelli z 8. Castaldi in Havasi s 7½, Crob s 6 točkami. V Margate je zmagal na velikonočnem turnirju dr. Aljechin s 7 točkami; slede Spielman s 6, Petrov s 5½, Böök in Milner-Barry s 5 točkami itd.

IZ SVETA UMETNOSTI

V kraljestvu palčkov. Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« je v proslavo matinskega dne priredil v ponedeljek zvečer v opernem gledališču ljubko pravilčno igro našega priznanega mladinskega pisatelja Josipa Ribičiča »V kraljestvu palčkov«. Režiral je delo Silvo Mehora, ki je pač imel obilo truda, da je izvežbal deco za lepe nastope. Nekateri malčki so očitno pokazali svoje igralske talente. Glasbo k igri je napisal Ivan Grbec, nekatere vloške pa Emil Adamič. Naj igrice v veliko veselje mladeži še nekajkrat ponovijo! Z. P.

Slavnemu

občinstvu vljudno sporočam, da se naj, ako se želi resnično dobro in poceni obleči, potrdi v moje poslovne prostore na vogalu **Pod Trančo št. 1 in na Starem trgu št. 2. v Ljubljani** k ogledu moje bogate zaloge moške obleke in perila iz lastne tovarne „**TRIGLAV**“.

Radi prevelike zaloge sem se odločil, prodajati perilo pod ceno n. pr. srajce iz češkega poppelina, cefirja in šifona. Obleka in perilo se izvršujejo tudi po naročilu in to po najnovejši modi in po najnižjih cenah.

Za obilen obisk se priporoča

J. OLUP

starejši

Pleskarsko in slikarsko podjetje

HLEBŠ JAKOB

družba z omej. zavezo

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje št. 21

Telefon 30-70

Izvršuje vsa pleskarska, in orkoslikarska dela po zmernih cenah.

Solidna izdelava. Za vsa izvršena dela jamčimo.

Najnovejši vzorci

Oglašujte v „Slovenski besedi“

Modni atelje

KANCLER IRENA

se je preselila

na Aleksandrovo cesto 3/III.

Priporoča se cenjenim damam za nadaljnjo naklonjenost.

Gostilna „ŠTRAJZEL“

MENZA Kolodvorska ulica 8

nudi cen. gostom — vsakomur — VES DAN od 6. ure zjutraj do 21. ure zvečer okusno, obilno in ceneno hrano.

Mleko, kavo, ka-abo, čaj, din 1.—, 2.—, 2.50, 3.—; gulaž, vampe, obaro, jetra itd. din 3.—.

Palačinke z marelično marmelado din 1.—.

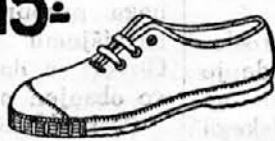
KOSILO od pol 12. do 15. ure se kuha 2krat: zakuhana goveja juha ali umetna juha, 2 prikuhi, goveje meso din 5.—, isto s pečenko ali močnato din 7.50, isto s pečenko in močnato din 9.50, brezmesna hrana din 2.— do 5.—.

VEČERJA od pol 18. do 21. ure: goveji ali telečji zrezki v omaki, dunajski ali pariški zrezki din 3.50, pečen rajžec, dušeno meso z makaroni ali špageti, goveji ali telečji jezik v pikantni omaki, jajčne klobase, segedinski gulaž, ogrsko zelje, pljučna pečenka v omaki, piška v papriki itd. din 3.50. Žganci koruzni, ajdovi ali beli, dušen riž, različni cmoki, kompoti in razne solate din 1.50, mlečna jedila din 2.50, močnata jedila din 1.— do 2.—.

TOČIJO SE BREZALKOHOLNE PIJACE, ABONENTI SE SPREJEMAJO.

MAJ 1938

15.-

45.300-404

Za lepe dneve najcenejši in najpripravljenjši platneni čevljički z gumastim podplatom. Vel. 27-34 Din 19.—, štev. 35-42 Din 25.—, moški din 29.—. Izdelujemo jih v beli, sivi in drap-barvi.

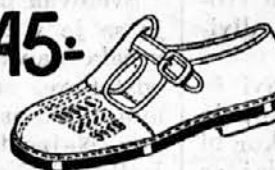
19.-

48421-6608

Otroški gumasti čevljički na zaponko, praktični za šolsko dečo, ki ima daleč v šolo. Vel. 27-30 Din 25.—; 31-34 Din 29.—; ženski Din 35.—.

45.-

2961-43864

Dobrim otrokom za spomlad te fine, pregibljive sandale z okrasom in sponko preko rista od št. 27-30 Din 49.—; štev. 31-34 Din 59.—; štev. 35-38 Din 69.—.

59.-

2861-63665

Lepi otroški lak-čevljički z okrasnim jezikom preko rista. Št. 27-30 Din 69.—; št. 31-34 din 79.—; isti iz belega nubuka za isto ceno.

49.-

93895-1492

Za odpočitek nog elegantni lahki in udobni poletni čevljički iz belega ali drap lanenega platna.

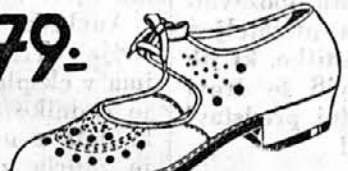
79.-

4975-16181

Fini ženski šolni iz belega usnja z rjavo kombinacijo, usnjenim podplatom in sponko preko rista.

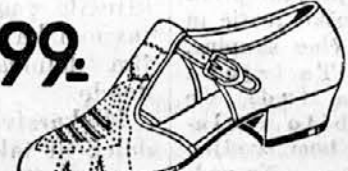
79.-

0995-46120

Udobnost nad vse! Izkrojeni v ristu in bogato okrašeni čevlji. Vežejo se z okusnimi pentljami. Zelo so lahki, za to jih kupite za izprehod.

99.-

4385-16168

Zelo elegantni in okusni čevljički iz belega semiša. Udoben kalup, elegantna oblika in nizka peta nudijo nogi udobnost in lahkoto pri hoji.

129.-

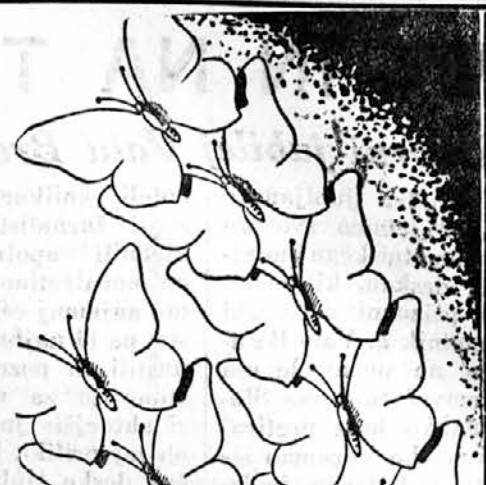
1305-94220

Elegantni čevljički iz modrega semiša. Priporočamo jih damam z visokim ristem. Pentlja je okusno okrašena z rdečim usnjem.

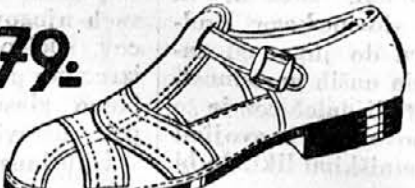

Ne mučite se

s popravljanjem nogavic! Izpuščene nitke popravljamo naglo, strokovnjaško in poceni. Varujte svoje oči, čas in denar, dajte nam svoje nogavice v popravilo!

79.-

8467-2675

Moške sandale, izdelane iz sivga diffina z usnjenim podplatom in usnjeno peto. Zelo udobne in lahke.

99.-

9837-8642

Novi model! Elegantnemu gospodu poleg spomladne obleke ti fini čevlji v drap-rjavi kombinaciji.

129.-

9039-24678

Bogato okrašeni moški čevlji, izdelani iz sivga semiša ali drap-usnja z usnjenim podplatom. Podajo se vsaki poletni obleki.

Sala 15.-

»LALA«

Vsaka elegantna in varčna dama pozna našo »LALO«. Prej smo jo prodajali za din 19.— a sedaj stane samo Din 15.—.

Rata

OPTIK

J. GOLDSTEIN

Ljubljana, pod Trančo 1

priporoča po nizkih cenah prvovrstna očala, daljnogleda, triedre, tlakomere, toplotere i. t. d.

Sveže najfinišše norveško ribje olje

iz lekarne

dr. G. Piccolija v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

Dovžan Ivan

dipl. krojačnica za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra c. 81

Izvršuje vsa v stroko spadajoča dela po najnovejši modi in po najsolidnejših cenah

Postrežba točna

„FIDES“

Informacijska pisarna

J. SEVER, DEDIČI

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 14

Izvršuje vse informacijske posle, bodisi v trgovskih in privatnih stvareh, kakortudi saniranje posojilnih zadev najkulantneje in v najstrožji tajnosti. Posredovanje za inozemska zastopstva.

POZOR!

Cenjenemu občinstvu se vljudno priporoča na novo preurejena

gostilna „Pri Lovcu“

na vogalu Bleiweisove in Rimske c. 24

Točijo se najboljše garantirano pristna štajerska, dolenska in dalmatinska vina po zmernih cenah. Istolam se sprejemajo abonenti na okusno domačo hrano, ter niso obvezani jemati pijače.

Cena za abonente: kompletno kosilo in večerja od Din 10.— do Din 14.—, samo kosilo Din 5.— do Din 9.—. Brezmesna hrana od Din 2.— do Din 5.—. Palačinke z marelično marmelado Din 1.—.

Za obilen obisk se priporoča

Gostilna „Pri Lovcu“, Rimska cesta štev. 24.